

Irena i Tadeusz Byrscy

W końcówce czerwca 1981 r., podczas trwania I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”, grupa delegatów z Regionu Świętokrzyskiego korzystała z krótkiej przerwy, stojąc i dyskutując przed gmachem Olivii. W pewnej chwili do nas – do tej grupy, podeszła starsza pani w czarnej powłóczystej sukni, na której widniał okazały znaczek „Solidarność”.

Była to Irena Byrska, w połowie lat pięćdziesiątych XX wieku związana z Kielcami. Przedstawiając się i wspominając twórcze lata kieleckie, wskazała na znaczek „Solidarność” i oświadczyła, że wydała już polecenie swej rodzinie, aby kładąc ją kiedyś do trumny, nie zapomnieli wpiąć do ubrania ten właśnie znaczek. Obraz wzruszający i jednocześnie wskazujący na pokłady dobrych emocji wywołanych przez Sierpień 1980 roku i rozwijający się Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”. Jednocześnie to, co jest najważniejsze – należy przypomnieć postać Pani Ireny Byrskiej i jej męża Tadeusza. Tak – przypomnieć, bo wszystko wskazuje na to, że współcześni kielczanie już Ich zapomnieli, albo nawet Ich nie znają.

Irena (1901-97) i Tadeusz (1900-87) Byrscy byli uznanymi aktorami, reżyserami teatralnymi i ludźmi znaczącymi w świecie polskiej kultury. Jeszcze przed 1939 r. Tadeusz był związany z wileńską Redutą, jako jej słuchacz i aktor w latach 1924-26.

W czasie II wojny światowej związani z podziemiem niepodległościowym. Po wojnie, w latach 1945-46 prowadzili Instytut Artystyczny w Kazimierzu nad Wisłą. Po okresie krótkich dyrektur w teatrach w Opolu i Toruniu, w 1952 roku objęli kierownictwo Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach. Okres tej dyrekcji nazywany jest „złotymi czasami” kieleckiej sceny. Celem Byrskich, jak o tym piszą teatrologi było tworzenie przedstawień ambitnych i odważnych, wolnych od nacisków partyjnych. Przypomnieć należy, że Byrscy przejęli kielecką scenę w okresie stalinizmu i panującego „realizmu socjalistycznego” a pomimo to tworzyli jak ludzie wolni. Wystawili m.in. utwór Stefana Żeromskiego „Uciekla mi przepióreczka”, fragmenty „Dziadów” Adama Mickiewicza, „Pluskwę” Włodzimierza Majakowskiego.

DOKOŃCZENIE NA STR. IV

Rozważania biblijne

UROCZYSTOŚĆ JEZUSA CHRYSUSA, KRÓLA WSZECHŚWIATA, ROK C, 23 LISTOPADA 2025R.

2 Sm 5, 1-3 *Namaszczenie Dawida na króla* | Kol 1, 12-20 *Bóg przeniósł nas do królestwa swojego Syna*
 Łk 23, 35-43 *Jezu, wspomnij na mnie, gdy przyjdiesz do swego królestwa*

Od czasów Jezusa nic się nie zmieniło. Wtedy i teraz, w XXI wieku, wyszydzić można wszystkich i wszystko. Drwić można ze wszystkiego i wszystkich. Ale po co? By ukazać swoją wyższość? By zniszczyć drugiego człowieka, mojego bliźniego? A może to tylko forma naszej bezsilności. Może jakaś reakcja na to co dzieje się w moim życiu i w otaczającym mnie świecie? Powodów może być mnóstwo. Najważniejszym z nich jest brak akceptacji tego, co jest tu i teraz, a także brak perspektyw na lepsze jutro. Jezus mówi nam, że nasze życie to pasmo wydarzeń, które u każdego jest inne. Podejmujemy decyzje, które często okazują się błędne, ale nie oznacza to, że przez to mamy być wyszydzeni, albo sami tak czynić wobec innych ludzi. Warto zastanowić nad naszymi słowami kierowanymi do drugiego człowieka, gdyż podjęte przez kogoś decyzje dla nas mogą być niezrozumiałe lub naiwne. Tymczasem rzeczywistość mogła zmusić tę osobę do takiego, a nie innego zachowania. A sami nie wiemy, czy nie postąpilibyśmy bardzo podobnie lub wręcz tak samo. Wtedy raczej należy współczuć, a nie szydzić z takiej osoby. Tak powinien postąpić każdy chrześcijanin, który na serio bierze sobie słowa o okazaniu miłosierdzia względem innych ludzi...

o. Jakub Zawadzki SOCist.

KOMUNIKAT KRAJOWEJ SEKCJI OŚWIATY I WYCHOWANIA NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” stanowczo domaga się zaprzestania dezinformowania środowiska oświatowego i opinii publicznej w sprawie rzekomego udziału KSOiW w tworzeniu krzywdzącej nauczycieli koncepcji rozliczania godzin ponadwymiarowych.

Sprzeciwiamy się niezgodnym z prawdą wypowiedziom minister Barbary Nowackiej, która próbuje przerzucić na związki zawodowe odpowiedzialność za brak kompetencji ze strony urzędników MEN. **Oświadczamy z całą mocą: system rozliczania godzin ponadwymiarowych został wprowadzony mimo naszego sprzeciwu, bez dialogu i wbrew stanowisku związków zawodowych.**

Brak rzeczywistej współpracy MEN ze związkami zawodowymi – jedynymi reprezentantami środowiska pracowników oświaty – ponownie doprowadził do chaosu, dewaluacji prawa oraz dalszego pogorszenia sytuacji polskich nauczycieli. Żądamy, aby ministerstwo zaprzestało uprawiania polityki kłamstw, półprawd i manipulacji oraz zaniechało praktyki wprowadzania zmian bez konsultacji i zgody środowiska oświatowego.

I. GENEZA PROBLEMU — FAKTY, NIE NARRACJA MEN

1. 18 kwietnia 2025r. – Prezydium KSOiW NSZZ „Solidarność” wydało jednoznacznie negatywną opinię do projektu zmian w Karcie Nauczyciela dotyczących godzin ponadwymiarowych.

2. 25 lipca 2025r. – Sejm, mimo sprzeciwu KSOiW NSZZ „Solidarność”, uchwalił niekorzystne zmiany w Karcie Nauczyciela.

3. 1 września 2025r. – weszły w życie przepisy, zgodnie z którymi nauczyciele nie otrzymają wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe, nawet gdy wynika to z przyczyn niezależnych od nich i nawet jeżeli szkoła nie ma możliwości wskazania innych zajęć opiekuńczo wychowawczych. KSOiW

informowała i ostrzegała środowisko, przygotowując i rozsyłając ulotki informacyjne.

II. SKUTKI — CHAOS I DEMOTYWACJA W SZKOŁACH

1. 29 września – KSOiW NSZZ „Solidarność” wydała opinię prawną wskazującą zagrożenia i niekonsekwencje wprowadzonych przepisów.

2. 30 września – wysłaliśmy do minister Barbary Nowackiej pismo interwencyjne.

3. 16 października – wydaliśmy komunikat ostrzegający przed skutkami zmian

Biorąc pod uwagę powyższe, **żądamy, aby MEN w trybie nadzwyczajnym rozpoczęło pracę nad zmianami przepisów prawa, które krzywdzą nauczycieli, rozpoczęło rzetelny dialog ze związkami zawodowymi oraz przestało wprowadzać opinię publiczną w błąd.**

KSOiW NSZZ „Solidarność” od momentu przedstawienia przez MEN propozycji szkodliwych i opresyjnych przepisów protestowała i domagała się ich zmiany w taki sposób, aby nauczyciele otrzymywali wynagrodzenie za wszystkie godziny ponadwymiarowe, tak jak zaproponowaliśmy to w piśmie z dnia 30 września 2025r.

Warszawa, dnia 27 października 2025r.

W imieniu Prezydium
Przewodniczący KSOiW NSZZ „Solidarność”
dr Waldemar Jakubowski

Zastępca Przewodniczącego KSOiW NSZZ „Solidarność”
Lesław Ordon

Zastępca Przewodniczącego KSOiW NSZZ „Solidarność”
Krzysztof Wojciechowski

Żurek Tuska... przepis na bezprawie

Donald Tusk już nawet nie udaje, że rządzi demokratycznie. Polska stała się dla niego poligonem władzy absolutnej – laboratorium, w którym testuje, jak daleko można przesunąć granice bezprawia, zanim ludzie zaczną się buntować. A jego otoczenie? Posłuszne, karne, zachwycone. Bo każdy z tych ludzi wie, że za wierność szef wynagradza.

Boonar – ten od rzekomej praworządności – okazał się dla Tuska za miękki. Łamał prawo z klasą, ale widocznie za mało skutecznie. Tusk potrzebował człowieka, który nie będzie się tłumaczył przed opinią publiczną, zastanawiał się czy wypada, tylko wykona rozkaz, nawet jeśli trzeba będzie zdeptać konstytucję. Tak do gry wszedł Żurek – dawny sędzia-aktor, teraz polityczny egzekutor.

Żurek nie ma hamulców. Dla Donalda zrobi wszystko. Wyrzuca, zawiesza, ściga, grozi. I robi to z uśmiechem człowieka, który już dostał swoją nagrodę – albo ma ją obiecaną.

Bo co Tusk obiecał swoim lojalnym wykonawcom? Europejskie stanowiska, międzynarodowe immunitety, posady w unijnych strukturach, a może ciepłe miejsca w instytucjach, które od dawna patrzą na Polskę przez pryzmat interesu Tuska, nie prawa? W tym układzie każdy coś zyskuje – poza Polską. Kierwiński pilnuje politycznego frontu, Żurek przejmuje sądy i prokuraturę, a Tusk załatwia milczenie Brukseli.

Tusk zbudował system, w którym nagradza się tych, którzy prawo łamią – i karze tych, którzy próbują go bronić. To perwersyjna

logika władzy, która już nie potrzebuje pozorów. Bo Tusk wie, że dopóki wykonuje polityczne zlecenia europejskich elit, dopóty może w Polsce robić, co chce.

Żurek Tuska to nie przypadek. To narzędzie. I przestroga. Bo kiedy państwem zaczynają rządzić ludzie, którym władza obiecała bezkarność, kończy się demokracja, a zaczyna coś, co Polacy już kiedyś widzieli – system, w którym lojalność wobec wodza jest ważniejsza niż prawo.

Arkadiusz Mularczyk

Arkadiusz Mularczyk – polski polityk, prawnik i samorządowiec, adwokat, poseł na Sejm V, VI, VII, VIII, IX i X kadencji, w latach 2011–2014 przewodniczący klubu parlamentarnego Solidarnej Polski, Poseł do Parlamentu Europejskiego.

107. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości

NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości jest dziękczynieniem Panu Bogu za odzyskaną przez Polskę niepodległość 107 lat temu po 12, latach zaborów. Polacy w Europie i na świecie oraz w ojczyźnie oddają tego dnia hołd narodowym bohaterom, twórcom niepodległej Rzeczypospolitej, gromadząc się na modlitwie czy uroczystych wiecach i paradach.

Prezydent RP Karol Nawrocki już we wczesnych godzinach porannych w Dniu Narodowego Święta złożył wieńce przed pomnikami Ojców Niepodległości, uczestniczył w uroczystej mszy świętej dziękczynno-rocznicowej w warszawskiej Świątyni Opatrzności Bożej. W południe uczestniczył wraz z małżonką w uroczystej odprawie wart na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Wraz z przedstawicielami parlamentu i rządu złożył wieniec w imieniu Narodu na Grobie Nieznanego Żołnierza, wygłosił rocznicowe przemówienie, odebrał paradę wojskową jako Zwierzchnik Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Po południu wraz z 250 tys. Polaków z kraju i z zagranicy uczestniczył w Marszu Niepodległości, którego tegoroczne hasło brzmiało: „Jeden naród – silna Polska”.

Uroczystości z udziałem wojska, służb mundurowych, przedstawicieli parlamentu, stowarzyszeń, władz samorządowych, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” odbyły się w całej Polsce z bardzo licznie zgromadzoną publicznością. Podobnie było w regionie świętokrzyskim. W Kielcach, w bazylice katedralnej uroczystej, koncelebrowanej mszy świętej sprawowanej z racji Święta Niepodległości przewodniczył biskup kielecki Jan Piotrowski. W skierowanej do uczestników liturgii homilii pasterz kościoła

kieleckiego przypomniał postawy państw i filozofów, dla których Polska miała nie istnieć, co zostało sfinalizowane rozbiorami naszego kraju na 123 lata. Podobieństwo i realia tamtych wrogich batalii są aktualne dzisiaj – mówił ks. biskup, wzywając do odwagi i odpowiedzialności wszystkich, bez wyjątku, za obronę naszej narodowej niepodległości. Po nabożeństwie zebrani przeszli przed Muzeum Narodowe, gdzie wspólnie

odśpiewali hymn państwowy. Następnie przemaszewali na Plac Wolności, przed pomnik Józefa Piłsudskiego, gdzie odbyły się główne uroczystości. Czas przemarszu wojska, służb mundurowych, ponad 30 pocztów sztandarowych, przedstawicieli parlamentu, władz państwowych i samorządowych, reprezentacji środowisk szkolnych, NSZZ „Solidarność”, mieszkańców Kielc – uświetniła orkiestra dęta z Krasocina. Na Placu Wolności po podniesieniu flagi państwowej i odegraniu hymnu narodowego wygłoszone zostały przemówienia okolicznościowe m.in. przez sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Marzenę Okła-Drewnowicz, wojewodę świętokrzyskiego Józefa Bryka. Następnie odbył się apel pamięci oraz salwa honorowa. Przed pomnikiem Józefa Piłsudskiego złożone zostały kwiaty. W imieniu Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność” wieniec złożyła delegacja na czele z przewodniczącym Waldemarem Bartoszem.

Kończąc uroczystość parada jednostek mundurowych – to tradycja tego Narodowego Święta.

Oficjalne obchody Święta Niepodległości na Placu Wolności w Kielcach zakończył piknik rodzinny.

Kazimierz Pasternak

Irena i Tadeusz Byrscy

DOKOŃCZENIE ZE STR. I

Byrscy planowali wystawić w Kielcach „Ślub” Witolda Gombrowicza, lecz pisarz przebywający na emigracji, nie wyraził na to zgody.

1 października 1955r. rozpoczęła działalność w Kielcach pierwsza w Polsce trzyletnia szkoła kształcąca aktorów – Studium Teatralne.

Niestety, od 1958r. rozpoczęli pracę w innych teatrach, m.in. w Poznaniu a ostatecznie w Gorzowie Wielkopolskim. Tam po

zapoznaniu się z innym wybitnym reżyserem – Jerzym Gnatowskim, kontynuowali swą twórczą pracę.

Niestety, w ich Kielcach nie znajdziemy nawet ulicy z ich nazwiskiem. Aktualne awantury o teatr są widoczne, aż nadto widoczne. Przy tym prawie nikt nie pamięta o Irenie i Tadeuszu Byrskich.

Waldemar Bartosz

Archiwalia

Międzyzakładowy Komitet Założycielski

Na posiedzeniu Komitetu Założycielskiego NSZZ Solidarność — Oddział Świętokrzyski, 3 listopada 1980 r. (...) W wyniku propozycji i głosowania członków Komitetu Założycielskiego (...) wyłonił się Zarząd w następującym składzie:

Lp	Nazwisko i imię	Funkcja w Zarządzie	Nazwa zakładu pracy
1.	Domińczyk Mirosław	przewodniczący	Kieleckie Przedsiębiorstwo Instalacji Budownictwa
2.	Kuliński Henryk	zastępca przewodniczącego	Zakłady Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej
3.	Iwańczyk Ryszard	zastępca przewodniczącego	FLT „Iskra”
4.	Paschalski Marek	sekretarz	Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej
5.	Kowalski Włodzimierz	czł. Prezydium	Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego
6.	Stępień Jerzy	czł. Prezydium	Woj. Stacja Epidemiologiczna
7.	Mazur Elżbieta	czł. Prezydium	PTSB „Transbud”
8.	Bujnowski Władysław	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
9.	Dąbrowski Stanisław	czł. Zarządu	Sp-nia Pracy „Kielczanka”
10.	Węglarski Jerzy	czł. Zarządu	Rolnicza Sp-nia Prod. Łopuszno
11.	Jamróż Zbigniew	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
12.	Spolitał Jerzy	czł. Zarządu	Sp-nia Pracy Przem. Zabawkarskiego „Gromada”
13.	Kwiecień Aleksander	czł. Zarządu	Terenowa Stacja San.-Epid.
14.	Kraj Stefan	czł. Zarządu	PTHW – Kielce
15.	Ślufarski Adam	czł. Zarządu	MKZ Końskie Zakład Metalurgiczny
16.	Bieniek Stanisław	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
17.	Smolanko Wiktor	czł. Zarządu	PTSB „Transbud”
18.	Zięba Jan	czł. Zarządu	Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
19.	Sarna Mirosław	czł. Zarządu	Liceum Ekonomiczne nr 2
20.	Henryk Bijak	czł. Zarządu	Woj. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
21.	Andrzej Krzemień	czł. Zarządu	Kieleckie Zakłady Wytwarzania Papierowych
22.	Kita Zygmunt	czł. Zarządu	„Chemadin” – Kielce

Komunikat Związkowy, pismo NSZZ Solidarność o/Świętokrzyski w Kielcach 15 XI 1980r.
(źródło: Tygodnik Solidarność Świętokrzyska, Nr 93, 1 września 1995r.)

Międzyzakładowy Komitet Założycielski

„Na posiedzeniu Komitetu Założycielskiego NSZZ Solidarność — Oddział Świętokrzyski, 3 listopada 1980 r. (...) W wyniku propozycji i głosowania członków Komitetu Założycielskiego (...) wyłonił się Zarząd w następującym składzie:

Zaczęło się w kieleckiej „Iskrze” we wrześniu 1980r. strajkiem, który na Kielecczyźnie był początkiem drogi od państwa zniewalającego do państwa kierującego się w swych poczynaniach dobrem obywateli, szanującego godność każdego człowieka.

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Zarządzie	Nazwa zakładu pracy
1.	Domińczyk Mirosław	przewodniczący	Kieleckie Przedsiębiorstwo Instalacji Budownictwa
2.	Kuliński Henryk	zastępca przewodniczącego	Zakłady Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej
3.	Iwańczyk Ryszard	zastępca przewodniczącego	FLT „Iskra”
4.	Paschalski Marek	sekretarz	Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej
5.	Kowalski Włodzimierz	czł. Prezydium	Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego
6.	Stępień Jerzy	czł. Prezydium	Woj. Stacja Epidemiologiczna
7.	Mazur Elżbieta	czł. Prezydium	PTSB „Transbud”
8.	Bujnowski Władysław	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
9.	Dąbrowski Stanisław	czł. Zarządu	Sp-nia Pracy „Kielczanka”
10.	Węglarski Jerzy	czł. Zarządu	Rolnicza Sp-nia Prod. Łopuszno
11.	Jamróż Zbigniew	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
12.	Spolitał Jerzy	czł. Zarządu	Sp-nia Pracy Przem. Zabawkarskiego „Gromada”
13.	Kwiecień Aleksander	czł. Zarządu	Terenowa Stacja San.-Epid.
14.	Kraj Stefan	czł. Zarządu	PTHW — Kielce
15.	Ślufarski Adam	czł. Zarządu	MKZ Końskie Zakład Metalurgiczny
16.	Bieniek Stanisław	czł. Zarządu	FLT „Iskra”
17.	Smolanko Wiktor	czł. Zarządu	PTSB „Transbud”
18.	Zięba Jan	czł. Zarządu	Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
19.	Sarna Mirosław	czł. Zarządu	Liceum Ekonomiczne nr 2
20.	Henryk Bijak	czł. Zarządu	Woj. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
21.	Andrzej Krzemień	czł. Zarządu	Kieleckie Zakłady Wytwarzania Papierowych
22.	Kita Zygmunt	czł. Zarządu	„Chemadin” — Kielce

Komunikat Związkowy, pismo NSZZ Solidarność o/Świętokrzyski w Kielcach 15 XI 1980 r.

Redaktor naczelny: Andrzej Pawlik

Adres redakcji: 25-502 Kielce, ul. Planty 16A, tel./fax (41) 34-417-38; adres e-mail: kielce@solidarnosc.org.pl adres www: solidarnosc-swietokrzyska.pl
Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca oraz zastrzega sobie prawo do skrótów. Nakład: 325 egz. Numer zamknięto 13.11.2025r.